

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasi avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovarša
v Idriji.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatve je pošiljati franko.

Učiteljski Tovarš izhaja vsak petek popoldne. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.

Vse leto velja . . . 10— K
pol leta 5— "
četrt leta 2-50 "
posamezne številke po 20 h.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb le plačati po 20 h za peti-vrsto. Priloge poleg poštnine 15 K.

Za oznanila je plačati od enostolpne peti-vrste, če se tiska enkrat . . . 14 h
" " " dvakrat . . . 12 "
" " " trikrat . . . 10 "
za nadaljnja uvrščenja od peti-vrste po 8 h.
Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna (telefon št. 118).

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne stvari je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljskega Tovarša
v Ljubljani.

Poštna hranilnica št. 53.160.

Reklamacije so proste poštnine.

Petindvajsetletnica

Zaveze avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev.

Spominski spis.

Sestavil L. JELENC.

Ta krasno opremljena knjiga z bogato in velezanimivo vsebino je izšla v praznik 25. letnice. — Na naslovni strani originalna risba strokovnega učitelja Dragotina Humka. — V tekstu 10 ilustracij. — Cena: broširanemu izvodu 3 K, elegantno vezanemu 4 K, s poštnino 30 vin. več.

Vsak zaveden učitelj in vsaka zavedna učiteljica, ki se zanima za delo naše organizacije, naj si to knjigo naroči. Naroče si jo naj vse naše organizacije in knjižnice. Zaloga ni velika, zato hitite z naročili!

Naroča se pri vodstvu Zaveze v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6.

Občni zbor „Gorotana“.

Lepo sliko marljivega manjšinskega dela na Koroškem je podal občni zbor „Gorotana“, društva slovenskih koroških akademikov in učiteljev, ki se je vršil dne 14. kimavca pri Trabesingerju v Celovcu. Sorazmerno s pičilim številom članov, s skromnimi silami in gnotnimi sredstvi je društvo res mnogo storilo za narodno stvar na Koroškem. Seve je delo že po svojem značaju tako, da uspehi ne bodejo v oči in ga ne kaže objavljati. V prvi vrsti gre priznanje šolskemu in obrambnemu odseku, v katerih delujejo nekateri starejši člani-učitelji.

Šolski odsek se je bavil s posebno vneto z vprašanjem reforme ljudske šole sploh in posebe še na Koroškem in prišel do popolnoma pozitivnih sklepov, ki bodo podlaga vsemu nadaljnjemu obrambnemu delu na šolskem polju. Izdelal je podroben obrambni program in pripravil pot za organizacijo obrambnega dela na Koroškem s sodelovanjem vseh koroških in izvenkoroških učiteljev. Izbral je gradivo za šolski kataster, ki nudi natančno sliko našega položaja.

Obrambni odsek se je mnogo bavil poleg razpečevanja časopisov in knjižničnih zadev z vprašanjem tuiskega prometa na Koroškem ter zbiral gradivo za seznam vseh slovenskih gostilnic, trgovin in obrti. Vrhutega je z vneto razmotril vprašanje strokovne izobrazbe naše kmetijske mladine in strokovne organizacije slovenskega kmeta. Priredil je tudi par gospodarskih predavanj. Ker so gospodarska vprašanja velevažnega pomena in so dala obrambnemu odseku obilico posla, ki ne sodi v njegov delokrog, se je ustanovil na občnem zboru poseben gospodarski odsek, ki bo nadaljeval pričeto delo.

V podjunskega krožku so se razmotrila učiteljska stanovsko-politiška vprašanja ter dognala temeljna načela vsake zdrave stanovske politike. V spoznanju, da nam da le krepka organizacija vseh

ki divja danes boli ko kdaj prej, nikdar ne bi mogel dati tako varnega, tako tihega zavetja?

Ah, Leopold! Še pojdejo vihre čez grobove, še bo divjala strast srca, strast življenja, a mirno bo poslej Tvoje srce — saj po smrti ni boja.

Svetilji se bodo vrhovi naših lepih gor, ki si jim bil v podnožju, kjer si živel in delal, gledal bode na to gomilo, ki krije Tvoje ostanke, in Ti, Leopold, boš v njih objemu počival mirno, sladko, da bi mi živi lahko zavidali Tebe — mrtvega. Pa četudi ne posije žarek solca v temo groba, predrl bo to temo žarek spomina, žarek spomina osamele žene, žarek spomina Tvojih hvaležnih učencev, žarek spomina Tvojih vernih tovarišev in prijateljev in Ti delal družbo. In tako, tovariš, ne boš sam!

Poslavljam se od Tebe, tovariš, prijatelj! Roke v slovo nam ne moreš podati več, zakaj omahnila Ti je v smrt — do vstajenja. A poslavljam se od Tebe z zavestjo, da bo to delež tudi nam vsem.

Lahko zakriji, ti ljuba olševska prst, čuvajte njegov grob v gorški vrhovi, sijaj nanj zlato solnce, kakor obzarjal njegovo dušo veselje večnega blaženstva.

Vam, Olševčani, izročamo tovariši njegovi učitelja — Leopolda Ferjana, Leopold! Zbogom! Zbogom! —ap—

Toda naposled! — Ali nai Ti ne privoščimo tega dragocenega miru, tega veličastnega pokoja, ko pa Ti življenski boj,

stanov, posebno še kmetijskega, potrebno odporno silo proti navelu tujca, hoče »Gorotan« pospeševati po svoji moči stanovsko in strokovno organizacijo med koroškimi Slovenci. Lahko trdimo, da je »Gorotan« zavzel napram vsem perečim narodnim vprašanjem trdno, jasno stališče ter po svoje pripomogel, ako pride narodno obrambno delo v vseh njegovih panogah na Koroškem v pravi tir in se vbodoče uspešneje razvija.

»Gorotan« nam je lep dokaz, da se narodni idealizem in navdušenje da združiti z resnim mišljenjem in delom: nikjer ne sovražimo bolj fraz kot na Koroškem, nič nas huje ne peče, nego če nas izvenkoroški narodnjaki, ne da bi se potrudili spoznati naše razmere, naše dobro ljudstvo, našo krasno deželo, pomiljujejo, češ, da smo izgubljeni na smrt obsojeni, to so oni, ki imajo v misli le politiško moč in veljavo, a nam je za vsako dušo, ki jo otmemo potujčenju, torej moralni in duševni pogibelji. Naš narodni boj je vseskozi pozitivnega značaja in služi moralni, duševni in gospodarski povzdigi naroda. Narodno idejo z vso njeno sugestivno silo udinjimo narodnemu napredku, zato nas morebitni neuspehi ne potarejo, zato trdovratno zasledujemo svoj smoter; zakaj prepričan smo, da vse, kar storimo iz iskrene ljubezni do naroda, obrodi dober sad v tej ali oni obliki, če danes ne, pa pozneje. Prepričani smo, ko bi se povsod javljali narodni čuti v globoki ljubezni do naroda, t. i. do tlačnega, brezpravnega, gospodarsko in duševno zastalega ljudstva, bi se kmalu našli vsi dobro misleči, vsi poštenji rodofilji k skupnemu delu in obrambi in vsi oni akademski prepriji o absolutni narodnosti, o narodnosti kot poganstvu, a nespojivosti katoliško-vernega in narodnega mišljenja bi ostali domena nepoboljšljivih ideologov. Dejansko smo narodno vprašanje šele površno obdelali, spoznali nismo dovolj jasno glavnih življenskih nalog in vprašani svojega naroda, pač pa naša inteligenca, zarita v nesrečno ideologijo, kaj rada drvi za fantomi, za idejami, ki za nas niso življenskega pomena, ki se niso porodile kot sad resnega sociološkega študija in socialnega dela,

ampak pod vplivom duševnih smeri, tujih nam po svojem značaju in svojem izvoru. Zato nam je treba poglobljanja in stvarnega dela in našli se bomo, spoznali bomo, koliko skupnega dela nas še čaka.

»Gorotan« je zasnovan na izključno narodni podlagi. Vodilno načelo nam je: združiti slabe naše sile k skupnemu delu in obrambi. V svojem okrilju združuje danes akademike in učitelje najrazličnejšega mišljenja. Vsakdo, ki je voljan delati, je v društvu dobrodošel in najde svoj delokrog, ne da bi moral v načelnih vprašanjih delati najmanjših koncesij. Ni breznačelnost, nejasnost v načelnih vprašanjih, ki nas združuje, marveč življenska potreba. Razumemo one, ki nam v tem oziru kaj očitajo, a oni nas ne razumejo. Preden se je osnoval »Gorotan« na sedanjih podlagi, so njega snovalci zavzeli jasno stališče napram vsem spornim vprašanjem in izločili vse, kar ni vsem skupno, a zagotavljamo lahko: ostalo je še ogromno, ogromno dela. Želimo si poglobljanja idejnega življenja, želimo jasnosti v načelih, a želimo tudi, da ideje zmagnajo z notranjo svojo silo, brez politiškega zastupljenja duhov, brez politiškega pritiska. Mladine naj ne ovira v njenem razvoju politiška strast in sovraštvo. »Gorotan« prepriča rešitev načelnih vprašanj drugim organizacijam, ki jim lahko svobodno pristopi vsak član, ker si ohrani vsak član popolno svobodo prepričanja, pač pa si je stavil »Gorotan« nalogo, vzgajati svoje člane k politiški treznosti in strpnosti, da prepreči, da zaradi načelnih nasprotstev ne nastane osebna mržnja in sovraštvo in omogoči složen nastop in skupno delo v vseh skupnih zadevah.

Zaradi svojih zdravih temeljev in svojih jasnih smotrov upamo, da bo »Gorotan« tudi v prihodnje vključ skromnim svojim silam uspešno vršil svoje obrambne in druge naloge na Koroškem, da bo iz njega izšla marsikatera iniciativa za ozdravljenje politiških razmer na Slovenskem in da bo uspešno sodeloval pri organizaciji vseh narodnih sil k skupni obrambi naše lepe domovine. Upamo, pa tudi, da bo našel »Gorotan« izven Koroške vedno več prijateljev in — podpornikov.

Dvojezične ljudske šole na Koroškem.

UBIJANJE SLOVENSkih OTROK.

V slovenskih krajih naše dežele ekzistirajo dvojezične ali — kakor jih imenujejo — utrojevistične ljudske šole. Po zakonih bi se moralo v teh šolah poučevati v nemškem in slovenskem jeziku. Toda kakor se izpolnjujejo določbe drugih zakonov, kadar gre za Slovence, tako je tudi s šolskim zakonom. Dvojezične ljudske šole na Koroškem so samo na papirju, v resnici pa so te šole ne samo nemške — ker to bi bilo premalo — ampak strogo nemško nacionalne, kar hočemo tudi dokazati.

Ko otrok pričinja obiskovati šolo, sliši že prvo uro samo nemščino, ki je ne razume. Tako je sedaj, zakaj razmere se vedno slabšajo. Pred kakimi desetimi leti so vsaj v začetku — približno eno leto — poučevali slovensko, toda dandanes se je tudi v tem oziru izvršil preobrat. Vsak si torej lahko misli, kako težko je za slovenske otroke, ki morajo že prvi dan poslušati nemškega učitelja; kakor neumni ga gledajo, ker ga ne morejo razumeti. Zato se poslužuje kanzanja; to stori rajši, četudi zna slovensko, zakaj nemško-nacionalni učitelji, oziroma nemčurji, torej